

Matti Luostarinen

Botrus art - Arte clusters

Cluster art and Art of Clusters II

Botrus art - Arte clusters

Cluster art and Art of Clusters II

Matti Luostarinen

Botrus art - Arte clusters

Cluster art and Art of Clusters II

Cluster Articles, Apr - Jul 2023

Kuvitettu laitos

© 2023 Matti Luostarinen

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2126-1

Kansi ja kuvat: Vellu Luostarinen / robotiikka

Toimitus ja taitto: Outi Huhtala

www.clusterart.org

Sisällys

Esipuhe - Prologi.....	7
Johdanto	11
Nietzschen ajasta tekoälyn aikaan 24.04.2023	26
Kohti parempaa maantieteellistä maailmankuvaa 25.04.2023	33
Kansallinen veteraanipäivä 27.04.2023	41
Poliittinen järjestelmämme uuden ajan alussa 29.04.2023.....	49
Uuskapitalismin varjo 30.04.2023	58
Uuskapitalismin varjo 03.05.2006 - 30.04.2023	59
Tärkein puhe jäi medioiltamme huomaamatta vappuna 2019 - 02.05.2019 - 01.05.2023....	67
Kaksinapainen yhteiskunta ja dualismi 02.05.2023	72
Jokainen vuosi on juhlavuosi 03.05.2023.....	81
Johtaminen ja mediamme 05.05.2023	99
Suomalaisen sisun työnäyte 07.09.2008-06.05.2023.....	109
Demokratian kriisikö? 11.09.2008 - 06.05.2023	117
Kolonialismin jälkiä seuraten 07.05.2023	122
Trauma ja sen hoito 08.05.2023.....	132
Eurooppa-päivä 09.05.2023	139
Luovuuden ja innovoivuuden hetkiä 10.05.2023	144
Communio sanctorum - Communis sensus 11.05.2023.....	168
Alea iacta est 12.05.2023.....	174
Innovaatiot ja niiden leviäminen 09.07.2019 - 25.06.2006 - 12.05.2023	180
Elmo - Kainalniemen hiki 13.05.2023	188
Kataisen hallituksesta kohti Orpon hallitusta 15.05.2023	196
Piru piilee yksityiskohdissa 16.05.2023	205
Gonzo journalistina ja poliitikkomme 16.05.2016 - 09.11.2021 - 17.05.2023.....	210
Helatorstai ja Mauno Koivisto 18.05.2023	222
Emma ja Emma-gaala 19.05.2023.....	227
Dictum sapienti sat est - Sanottu riittää viisaalle 20.05.2023	232
Ubi bene, ibi patria - Missä hyvä olla, siellä isänmaa 21.05.2023	240
Mielenrauhaa 23.05.2023.....	261
Koskisodista sotaan Euroopassa 24.05.2023	270

Suomalaiseen tapaan - Finnico more 25.05.2023	278
Kiirehdi hitaasti - Festina lente 26.05.2023	284
Epigeneettinen torjunta ja traumaattiset geenit 08.09. 2008 - 26.05.2023	288
Spatiaalinen kognitio ja karttojen harhat 27.05.2023.....	294
Kognitiivista psykologiaa 05.08.2012 - 27.05.2023	301
Helluntai ja pyhien miesten pelit 24.05.2015 - 31.05.2020 - 28.5.2023.....	313
Ita lex scripta est - Niin laki on kirjoitettu 30.05.2023	321
Aforismeja ja mietelauseita 31.05.2023.....	327
Repetitio mater studiorum est - Kertaus on opistojen äiti 01.06.2023	337
Siirtymä 1980-luvun savottaan 10.07.2011 - 02.07.2021 - 02.06.2023	349
Omnia praeclara rara - Kaikki erinomainen on harvinaista 04.06.2023	363
05.06.2023 World Environment Day	382
Maaailman ympäristöpäivä silloin ennen 06.06.2007 - 05.06.2023	386
Hysteriaa robotiikan tiimoilta 06.06.2023.....	395
Uutta hallitusta kokoamassa 07.06.2023	402
Salomonin päivänä 08.06.2023	409
Ennakkoluulo on tietämättömyyden lapsi 17.11.2022 - 08.06.2023	411
Raja railona aukeaa 15.09.2014 - 17.11.2022 - 08.06.2023.....	417
Robotiikka, 6g ja padottu viha 09.06.2023	425
Suuren murroksen vuosikymmen 11.06.2023	432
Suuren murroksen vuosikymmen päättyy 29.12.2009 - 10.06.2023	440
Spatial identity in the face of environmental changes 12.06.2023.....	451
Dum spiro, spero - Niin kauan kuin hengitän, toivon 13.06.2023	458
Elämä ei ole pelkkää moottoritietä 15.06.2023.....	477
Oratio gravis - Painava puhe 16.06.2023	484
Errare humanum est - erehtyminen on inhimillistä 17.06.2023	488
Tunnen toki laulavani kuuroille korville - Ad surdas aures canere 05.08.2020 - 17.06.2023	495
Jokainen huomina on uusi eilinen 18.06.2023	504
Sodan konteksti – NYT 19.06.2023.....	510
Ars longa, vita brevis - Taide (taito) pitkä, elämä lyhyt 20.06.2023.....	517
Kesäpäivänseisaus on pisin päivä myös ajatella 21.06.2022 - 21.06.2023.....	521
Mikä ihmeen tekoäly - robotiikka? 21.06.2023	530

Juhannuspäivän muistoja 1850 - 24.06.2023	542
Maailmojen sota - muistelmia vuodelta 2005 09.10.2022 - 23.06.2023	552
Erikoinen juhannusnäytös Venäjällä 26.06.2023	567
Kuntaudistus 27.06.2023	573
Menneen ajan varjot 28.06.2023	580
Tekoäly ja kuvataide 29.06.2023	586
Dualismin renessanssi 30.06.2023	594
Dualismin renessanssi 17.05.2010 - 30.06.2023	595
Vihaiset linnut ja Leino - Miki Liukkosen valkoiset runot 06.07.2023	601
Angry Birds - Vihaiset linnut 29.09.2011 - 06.07.2023	602
Kadotettu maailma II - 06.07.2022 - 06.07.2023	611
Gonzojournalismin kerrontaa 25.09.2011 - 06.07.2023	617
Vihapuheista oikeaan asiaan 21.09.2011 - 06.07.2023	625
Domestikaatiokeskus 19.09.2011 - 06.07.2023	633
Narratiivinen kertomus - Speculum vitae 16.05.2016 - 10.07.2023	645
Valkoisten mutakuonojen maa 25.02.2015 - 13.07.2023	659
Niin kuin peilissä - Velunti in speculo 14.04.2018 - 15.07.2023	666
Kulje kanssani - kulje itsesi kanssa - Vade mecum - vade decum 17.07.2023	673
Ad surdas aures canere - Laulaa kuuroille korville 18.07.2023	677
Vastaus Forssan Lehteen 18.07.2023	679
Hiljaisen kesäajan uutisantia 25.07.2023	682
Unikeonpäivä 2016, 2022 ja 2023 - 27.07.2023	689
Unikeonpäivän unelmat ja huolet 27.07.2022 - 27.07.2023	692
Maailma ylösalaisin on uhkaava paikka 28.07.2023	698
Maantieteelle emme voi mitään 30.11.2022 - 27.07.2023	702
Valta sokaisee - täydellinen täydellisesti 29.07.2023	711
Epilogi	721
Kiitokset	727
Latinankielisiä sanontoja	729
Lähdeluettelo	761

BOTRUS ART

ARTE CLUSTERS

CLUSTER ART

ART OF CLUSTERS II

Matti Luostarinen

Esipuhe - Prologi

Prologi on kirjan teksti tai alkusisältö, jossa kirjailija tai joku muu sen nimeävä henkilö kirjoittaa siitä, mitä kirjassa on tarkoitus löytää, tämän tavoitteista tai tarkoituksesta ajatuksella löytää lukijalle ennen sen lukemista.

Kirjoittaja kirjoittaa yleensä esipuheen ajatuksella selventää ja selittää, mitä lukija löytää kirjasta. Monta kertaa sillä on toinen henkilö, joka antaa objektiivisesti näkemyksensä teoksesta ja siitä, mitä se auttaa sitä lukevalle käyttäjälle.

Monet uudet kirjoittajat odottavat tunnettujen ja vaikutusvaltaisten ihmisten kirjoittavan esipuheensa. Kun kirjailija on jo hyvämaineinen ja jolla on jonkin verran kokemusta, hän yleensä vastaa omasta esipuheestaan.

Epäilemättä se on yksi kirjan merkittävimmistä näkökohdista, koska siinä selvennetään yleensä monia termejä ja käsitteitä sen lisäksi, että syvennetään kaikkeen, mitä kirjailija haluaa korostaa.

Näin alkavat ohjeet prologin eli esipuheen kirjoittajalle.

Kun olet kirjoittanut jo tuhansia artikkeleita, kääntänyt niitä useammalle kielelle, joudut pohtimaan prologin merkitystä muutenkin kuin lukijan näkökulmasta. Tiedettä ja taidetta tekevät eivät julkaisujaan kirjoittaessa ole niinkään kiinnostuneita kouruttaamaan lukijoita kuin selkiyttämään tekstinsä kapean tiedeyhteisön käyttöön.

Toisaalta yksin uurastavat erakot tutkijoina tai tutkimusryhmässä toimivat hyvin eri tavalla kuin kirjailijat, joiden verkostot ovat vähäisempiä kuin poikkitieteisissä tiedeyhteisöissä. Verkottunut yhteisö etenee hieman hitaammin mutta jaksaa pidemmälle. Vastaavasti yksittäiset toimijat kirjailijoina etenevät ehkä nopeammin mutta myös väsyvät matkalla. Syntyy erilainen epilogi, liki sairaskertomusta muistuttava.

Viihteellisen kirjan valmistuminen viihdekirjana hakee asiakkaitaan ja esipuhe kosiskelee sekin kouruttaen lukijaansa. Sen sijaan tieteen tekijä ei ole kiinnostunut niinkään lukijoistaan, kuin itse ongelmasta ja sen ratkaisusta sekä rahoittajistaan. Epilogi syntyy ikään kuin ulkopuolella sen viitekehyksen, jossa halutaan herätellä lukijoiksi myös ulkopuolisia ja asiaan vihkiytymättömiä.

Tämä näkyy myös käsitteissä ja sanastossa, symboliikassa. Niinpä kun perinteinen kirjailija hakee yksinkertaisia sanoja, tärkeää on löytää kohtuuhintainen ja helppokäyttöinen kieli. Kirjan käyttäjän on myös tarkoitus ymmärtää, mitä kirjasta löytyy. Siksi on välttämätöntä välttää liian monimutkaisia tai keinotekoisia sanoja, jotka eivät lisää mitään ja jotka saattavat vaikeuttaa ymmärtämistä. Tieteessä vaikeitten käsitteiden välttely on mahdotonta. Luonnontieteitten kieli on valtaosalle meistä täysin vierasta.

Olen lukenut Einsteinin ensimmäisen ja viimeisen version suhteellisuusteoriasta kymmenine sivuineen luettavaksi tiedeyhteisön toimittajalle. Jos olisin itse sen lähettänyt, olisi avannut sitä alaviitteillä jopa sosiologian ymmärrettäväksi. Tällöin myös Einstein itse olisi oivaltanut, mitä oli keksinyt. Kaavan rakentaa ydinvoimala tai pommi. Kun sen kertoo, julkaisu saa heti suuremman lukijajoukon. Alamme pohtia, mistä mahtaisi olla kysymys. Sosiaalinen media alkaisi puida sitä sille tyypilliseen tapansa. Vakavammin otettava media ei sitä olisi tuolloin vielä ottanut ohjelmaansa lainkaan.

Toisaalta tiedeyhteisössä työskentelevän on kyettävä koukuttamaan mukaan myös oma perinteinen lukijakuntansa ja tässä tapauksessa sadoilla sekä aiemmin tuhansilla artikkeleilla, jotka ovat palvelleet pääosin juuri tiedeyhteisöä. Väitöskirjoja ei niitäkään laadita pohtien lukijakunnan kiinnostusta ja koukuttamista perinteistä viihdekirjailijaa muistuttaen. Ei myöskään tuosta kirjasta lyhyen tiivistelmän päivälehteen kirjoittavan toimittajan kieltä omaan väitöskirjaansa siirtäen. Se kun ei varmaan edistäisi hänen työnsä käsittelyä tiedeyhteisössä.

Kovin populaari kieli voisi jopa johtaa työn hylkäämiseen epätarkkuuksineen väitöstilaisuudessa tai ennakkotarkastuksissa. Näin Einsteinin tekstikin sai odottaa parempia aikoja ja toista maailmansotaa. Japanissa teksti avautui lopulta hyvinkin konkreettisesti.

Tutkija ja tieteen tekijä voi toi lisätä kokeneena kirjoittajana mukaan sellaista myös vaikeampaa käsitteistöä, joka antaa konkreettisia, jo aiemmin tuntemiamme elementtejä muuten vaikean tieteellisen tekstin avaamiseen. Näin etenkin silloin, kun kirjallisen tekstin rinnalle tuodaan poikkitieteistä aineistoa ja ylittäen perinteisiä jopa verbaalisen kielen ja kuvataiteittemme pyhiä rajojamme.

Nyt tämä riski on otettu ja ylitetty tieteen keinoin, teknoälyn ja robotiikan avulla verbaalinen latinankielinen ilmaisu, mahdollisimman tiiviiksi puristettu, sananlaskuksi tarkoitettu käyttäen apuna algoritmejamme. Siis kansaomaisesti ilmaisten robotiikkaa avaamaan muuten vaikeaa tekstiä oman aikamme kuvataiteita käyttäen. Valiten kuvatestit mahdollisimman pitkän sosiaalisen pääoman ja kulttuurien välisen muurin ylittäneistä lyhyistä latinankielisistä sanalaskuistamme.

Näiden globaalien elämänviisauksien kohdalla toteutuu sellaista, joka ylittää kulttuurimme rajoja. Miksi ne eivät voisi samalla yhdistää myös algoritmien avustamana niitä rajoja, jotka ovat syntyneet poikkeuksellisen vaikeina usein pidettävien kuvataiteitten ismien ja kulttuurimme rajoja keinotekoisen älyn, robotiikan avustamana? Niissähän vaikuttaisi oleva nyt myös selvää logiikkaakin.

Tässä tapauksessa kyse ei ole enää pelkästä juonesta kertomusta näin kooten, lukijaa saatellen matkalle koukuttaen häntä verbaalisilla unilla, tunnesanoillamme. Sanat kun ovat paljon rajallisempi tiedon avaaja kuin ikivanhat kuvataiteet ja näiden nerokkaat käyttäjät algoritmeina tekstejämme taideteoksina tulkiten.

Se on ikivanha keino mutta vasta tänään mahdollinen käytettäväksi tiedettä sillä avaten. Se on lisäksi paljon vanhempi "kieleimme" kuin verbaaliset sanamme tai matemaattiset symbolimme. Opimme sen jo luolissa asuen ja omalla kohdallani seuraten mm. Australian aboriginaalien maalauksia ja sen tekniikkaa. Olen tästä kirjoittanut runsaasti. Se että mukana on miljardööri, ei muuta koettua miksiäkään.

Prologiassa kirjailija menee usein liian pitkälle. Tieteen tekijä luottaa kollegoihinsa eikä hemmottele lukijaansa koukuttavilla, mutta samalla viihteellisillä narraatioillaan. Ne ovat kuitenkin vain harmitonta viihdettä. Me kaipaamme enemmän ja algoritmien sekä niitä hallitsevien on tätä tiedettä myös avattava keinoilla, jotka ovat robotiikan tarkoituskin. Etenkin nyt Eurooppaa kahlitsevassa ahdistuksessa, sotien paalutuksessa tajuntaamme sekä raakalaismaisessa polarisaatiossa.

Esipuhe ei voi olla pidempi kuin kirja tai sen johdanto. Poikkitieteinen on aiheena monitieteistä avaavana hirvittävän vaikea aihe kirjallisuudessa. Nyt mukaan on tullut ratkaiseva käänne ja mahdollisuus, jossa minun ei ole tarvis jatkaa prologiani pitemmälle esipuheena. Lähdekirjallisuuteni paljastaa kirjoittajan taustan. Se ei ketään kiinnosta.

Se mikä voi kiinnostaa on oman elämän kytkeytyminen tähän samaan valankumoukselliseen sanomaan ja mahdollisuuteen. Mahdollisuuteen kuvittaa oman elämänsä tarina käyttäen apuna nyt esiteltävää menetelmää. Se on kenen tahansa saavutettavissa. Tämän konkreettisemmin sitä ei enää voi lukijalleen esitellä ja saatella hänet matkalle uuteen uljaaseen robotiikan ja algoritmien ihanaan maailmaan.

Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus? Iloitkaamme siis niin kauan kuin olemme nuoria. Ingenium munus, discere gaudium! Nerous on lahja, oppiminen ilo. Dum spiro, spero. Niin kauan kuin hengitän, toivon. De visu, De auditu, De olfactu. Näkemänsä, kuulemansa, haistamansa.

Johdanto

Vuosi 2023 ja sen kevät ja kesä olivat ikään kuin tarkoitettuja muinaisen Suomen muistolle. Tällä kertaa sitä ei ollut syytä käynnistää edellisen vuosituhannen alusta tai laatien maalle vuoden 2017 tapaan muistelmakirja *"Finland's big year 2017 - Suomi sata"*. Nyt oli viisasta käynnistää pohdinta, alkaen paljon lähempää ja jo vuodesta 2008. Samalla robotiikan ja tekoälyn sekä algoritmien käytön oivallus oli mahdollista liittää sellaiseen kansalliseen pääomaamme, joka oli oivallettavissa oman aikamme internetin ja digiajan myös medioittemme kautta "muinaista Suomea muistellen". *Kulje siis kanssani - kulje itsesi kanssa - "Vade necum - vade tecum (Friedrich Nietzsche)*

Taustoitus on hoidettu käyttäen latinankielisten ja vuosituhantisten viisauksien rinnalla suomalaista *"Elämän viisauden kirjaa"* Hannu Tarmion kokoamana komeana painoksena. Tätä kautta lukijaa johdatellaan kohti parempaa etenkin ajallista ja paikallista, historiallista ja maantieteellistä, maailmankuvaa. Suomalaiset kun rakastavat omaa kieltään, kulttuuriaan ja omia oppejaan toisin kuin vieraiden viisauksia. Vergiliusta lainaten nainen tekee poikkeuksen. *Nainen on aina häilyvä ja oikullinen - Varium et mutabile semper femina (Vergilius).*

Kohti parempaa huomista kuljetaan ajallisesti almanakkaa käyttäen ja veteraanipäivää muistaen. Tässä kertaus on suomalaisille opintojen äiti sekä tieteistä juuri aika- ja paikkatieteet elävät paradigmaista vaihettaan. Tutustuminen maailmankuvat muuttavaan robotiikkaan ja algoritmeihin tapahtuu siten pohtien juuri omaa päivyriämme ja sen etenemistä keväästä kohti syksyä. Almanakan mukaan tuo aikajänne on kolmesta kuukaudesta enintään neljään kuukauteen. Siinä ajassa kirjan on myös synnyttävä. Robotiikka hoitaa kyllä myöhemmin sen kuvituksen. Muuttaa verbaalisen osan kirjaa kuvataiteita käyttävään kokonaan uuteen muotoon, mutta käyttäen kuitenkin nyt globaalia kieltä, latinaa ja sen ikivihreitä viisauksiamme. *Tosin joskus ne ovat kuin sairaan miehet unet. "Velut aegri somnia" (Horatius).*

Maata ja maailmaa vaivasi jo pitkäksi venynyt uuskapitalismin varjo. Tuon aiheen käsittely on syytä siirtää sille sopivaan hetkeen eli vappuun, työväen juhlaan, jota muutkin poliittiset liikkeemme juhlistavat. On syytä hakea vertailukohtaa nyt lähihistoriasta ja menemättä ohi vuoden 2015. Tuolloin syntyi toinen osa kirjaani Arctic Babylon. Ensimmäinen oli päivitetty toteutuvaksi vuonna 2011, olkoonkin että itse kirja oli kirjoitettu jo 1970-luvun puolella. Mayakansan ennusteet vain toteutuivat vuonna 2011 ja hyvä niinkin. Uuskapitalismin varjo oli sopiva otsikko tuolle hetkelle ja sen muistelemiselle. *Muistaen kuitenkin kuinka jopa hiuksellakin on oma varjonsa. "Vel capillus habet umbram suam. (Publilius Syrus).*

Itse vappupuheessa oli palattava Ukrainaan ja sen historiaan sekä lähihistoriasta pandemiaan ja koronan aiheuttamiin oireisiimme kansakuntana. Vappupuheista merkittävin oli pidetty jo vuonna 2019 Jussi Halla-ahon toimimesta. Hän oli myös

avainhenkilö koottaessa hallitusta keväällä 2023 ja samalla porvarihallitusta. Tulevana eduskuntamme puhemiehenä hän oli avainhenkilö myös kesän 2023 tapahtumien hoitajana. Eduskuntaa ei todellakaan kutsuttu kesälomaltaan koolle, ajatteli oppositio tai mediamme siitä mitä tahansa. Hallituksen luottamuksesta oli jo kertaalleen äänestettykin. *Viisaalle sana riittää. "Verbum sat sapienti".*

Yhteiskuntaa luonnehdittiin meillä ja laajemminkin dualistisella tavalla. Olin kirjoittanut aiheesta runsaasti etenkin 2020-luvun alussa ja myös julkaisten aiheesta kirjan. Sitä on luettu runsaasti. Elimme sosiaalisen median talouden ja strategian aikaa. Kirjani *"Social media economy and strategy"* on ehkä luetuin ja ainakin yliopistoisamme maailmalla tentityin kirja. Olen kulkenut siitä kertomassa ja ilmiötä avaamassa lukuisissa kongresseissa ja konferensseissa. Heti perään syntyi tarve kirjoittaa otsikolla *"Hybridiyhteiskunnan kouristelu"*. Myöhemmin Suomi sai oman EU:n ylläpitämän alan tutkimuslaitoksensakin ja hyvä niin. Vain vuotta aiemmin olin julkaissut kirjani *"Sosiaalinen media ja muuttuva paradigma"*. *Varoen vääriä sanoja. "Verba falsa"*.

Nyt siis kirjoittaen kirjan jatkona ilmiölle *"Cluster art and Art of Clusters"*. Tuon kirjan (manifestin) julkaisusta on aikaa jo useampi vuosikymmen ja se enteili algoritmien tapaa asetella sanamme sellaiseen asentoon, jossa niitä on järkevää muuttaa myöhemmin mieluiten latinankielisinä robotiikan ja tekoälyn avustamana kielellisen symbolijärjestelmämme tukijaksi. Tätä edellytti jo pelkästään lukutaidottoman väestönsosan valtava määrä Telluksen pinnalla eläen ja ilmastomuutoksen kokienkin. Jotain oli tehtävä, mutta nopeasti ja käyttäen oman aikamme tiedettä ja symboliikkaa, jonka avaaminen on kenen tahansa hoidettavissa kuluttamatta aikaa kielellisiin ongelmiimme ja aikaa vievään koulutukseen. *Varoen etenkin arvottomia tai vääriä sanoja. "Verba inania, verba falsa"*.

Vappuheiden jälkeen oli aika avata, jälleen kerran, käsite dualismista palaten vuoteen 2010. Samalla monelle avautui juuri nyt ilmiöt vihattavasta vääräuskoisesta ja sarana yhteiskunnastamme. Jälleen kerran tietokoneet saivat työtä, kuvaten mitä merkitsee siirtymä ryhmistä klustereihin. *"Ekologinen klusteri ja innovaatiopolitiikka"* toisena väitöskirjanani oli tarkoitettu juuri tähän tarkoitukseen vuodelta 2005. *Totuus on kuitenkin aina ajan tytär. Veritas filia Temporis (Aulus Gellius).*

Ecological cluster and innovation policy. Jokainen vuosi on juhlavuosi ja etenkin omien kirjojeni kohdalla Outin päivä. Vuonna 2007 Suomi täytti 90-vuotta ja sen kuului olla jo myyteistä vapaata aikaa. Vuosikymmen myöhemmin Suomi sai minulta lahjaksi sadannen kirjani nimellä *"Finland's big year 20017 - Suomi 100"*. Viimeisimmän vuosikymmen aikana kaikki kirjani on taittanut ja toimittanut tyttäreni Outi. Niin tämän kirjanikin. Ilman häntä näitä kirjoja ei olisi koskaan syntynyt. Nyt kuvituksesta vastaa pokani Veli-Matti. BoD kustantajana on huolehtinut kirjojeni levityksestä ja painoasusta. Heille sydämellinen kiitos. Sanoista sekä ruokaa että ruoskaa - järjetömästi - syvältä sydäimestä. *Kukoistaa ikuisuuteen - "Viret in aeternum."*

Suomessa syntyneet vihaiset linnut (Angry Birds) kuvaavat kansakuntaamme, vihapuhetta, konflikteja ja kilpailua, mutta myös peliin liittyviä uusia visioita, virtuaalihaamoja ja aiemmin kuvaamani "telecity" nuoria, innovaattoreitamme. Se että joukumme tutkijoina käyttämään karikatyyppejä kuvatessamme tai turvautumaan journalismiin, jossa mukana on gonzo - tyyppistä kerrontaakin, on kohdallani paluuta vuoteen 2011 tai 1990-luvun vaihteeseen, sekä Karjalan surrealistisiin näkyihin rajamme takana parin vuoden aikana vierailen. Nyt seuraamme edelleen tätä näkyä ja kirjaani *"Teesi, antiteesi, synteesi - Mytomania, eskapismi, putinismi"* vuodelta 2022. Jonkun on annettava kasvot myös pahuuden kuvaukselle ja käyttäen apuna Hegelin filosofiaa. Venäjän tandem ja nainen pakolaisena on oman aikani painajaisia. *Luotan kuitenkin hyveeseen, en aseisiin. - Virtuti non armis fido."*

Mediapalkinnot olen jakanut vuodesta 2008 ja media kiehtoo minua myös sukuni kautta. Opiskeluni Kalevan talossa seuraten vuosia, yli vuosikymmenen toimittajien työtä, yliopiston maantieteen laitoksen sijaitessa kirjapainotalon kiinteistössä, joka oli sitä samaa kuin aikanaan äitini työ sodan aikana sekä sukuni omistuksessa ollut lehtipaino Savonlinnassa (Itä-Savo). Se siirtyi ensimmäisenä Suomessa digiaikaan jo 1980-luvun puolella. Eivät suuret ole aina niitä innovatiivisimpia. Pääinvastoin nopeat liikkeet ja ratkaisut innovaatioina ovat suurelle hidasliikkeiselle jättiläiselle myös riski. Joskus myös kasvot pahuuden puolustukselle, kuten nyt Venäjän toimesta Ukrainassa. *Voima ilman viisautta tuhoutuu omaan suuruuteensa. - "Vis consili expers mole ruit sua."* (Horatius).

Johtaminen ja mediat sekä mediapalkinnot; media, kansalaisuus ja vallan piirit ovat osa demokratian ydintä ja sen lisäämistä. Ensimmäisen palkinnon voisi antaa tiedon tuottajan ohella keskustelun herättäjälle, mutta myös medianlukutaidon kohentajalle. Mediakriittisyys on sekin kasvamassa ja hyvä niin. Mikä on sitten kuuluisan suomalaisen sisun työn näyte, selviää tekstiin tutustumalla. *Joskus vaaditaan myös komiikan voimaa. "Vis comica".* (Suetonius).

Kirja käynnistyy Friedrich Nietzschen ajasta ja tekoälyn tuotteista sekä jatkuu häntä lainaten myös pohdittaessa EU:n yhtenäisyyttä. Demokratian kriisistä puhuimme etenkin vuonna 2008, mutta jälleen tänään sitä yhdessä pohtien ja huolta kantaenkin. Oikea ja yhteiskunnallinen ilmastonmuutos on eri asia kuin medioittemme yhtenäisen toistuvat kriisit. Kolonialismin jäljet ja britit niitä korjaamassa, on puolestaan heiltä sisun työn näyte onnistuessaan. Tsunami ja sen hoito on liki sama asia kuin perussuomalaiset ja hallitusvastuu. Eurooppa päivä antaa lyhyen hengähdystauon.

Kun puhutaan luovuudesta ja innovoivuudesta, unohdamme usein maaseudun ja sen innovaattorit. Hoitaessani virkaani MTT(Luken) sisällä, ideoimani agropolis ja sen strategia kirjana (*Agropolis strategy*) levisi maailmalla ja synnytti lukuisia "agropoliksia", joita sain myös ohjata ja hoitaa muiden tehtävieni rinnalla. Se että oma agropoliksemme kuihtui Hämeessä kuntapoliitikkojen riitoihin, oli odotettu eikä siihen

löydy lääkkeitä jatkossakaan. Poliittika ja sen tavoitteet eivät mene yksiin luovuuden ja innovaatioita hakevan yrittäjyyden kanssa. *Yhdistetyn voimin.* - *"Viribus aequis"*.

Myös maaseutu innovoi ja näiden ideoiden hoito ja leviäminen on tutkijoitten työn usein tärkein vaihe (MTT/Luke). Jos se epäonnistuu, maaseudulta puuttuu oma innovaatiopoliittika, paltaan vanhaan luonnonvarojen tuottajaan sekä perinteisiin lokalisaatiomalleihimme. Innovaatioiden uusi tuleminen on ollut oman tutkijantyöni avaintemoja ja matka imitoinnista innovointiin on sekin työtä vaativa prosessi. Uudessa ajassa ja paikassa on myös vastattava mitä innovaatiolla nyt tarkoitetaan, saati sen diffuusiolla, leviämislä. Suomen vahvuudet ovat olemassa edelleenkin mutta eivät aina ne samat tai kuvittelut. Matka imitoinnista innovointiin on kuitenkin pitkä ja samalla tiedeuskko koetuksella. Uskosta olisi kuitenkin matkattava kohti tiedeyhteiskuntaa. *Yhdistetyn voimin.* *"Viribus unitis"*. *Ystävyyden voimin.* *"Vis amicitiae"*. *Lain voimin.* *"Vis legis"*.

Vuosi 2006 muistetaan tutkijapiireissämme innovaatiopoliittikan uutena tulemisena. Tuolloin siirryttiin huomaamattamme koetoiminnata käytäntöön ja imitoinnista aitoon innovointiin juuri maaseudullamme. Toki Suomi oli tullut mukaan innovaatiopoliittikaan paljon aikaisemmin, mutta ei vielä alueelliseen innovointiin sen vakavasti otettavassa merkityksessä. Tiedon leviäminen ja diffuusio, imitointi, ei ollut vielä omaloitteista sekä maaseutuun sidottua ajankäytön suunnittelua. *Sitä ohjasi pikemminkin yleinen tapa.* *"Vita communis"*.

Samaan aikaan myös itse tiedeuskomme oli koetuksella. Jälleen kerran. Matka uskosta tiedeyhteiskuntaan oli kuitenkin käynnistynyt rinnan sosiaalisen median talouden ja strategian kanssa kilpaillen. Tiedeuskko oli koetuksella ja relativismi kukoisti. Puhuttiin kriittisestä suomalaisesta ja hyväuskoisesta hollantilaisesta. Samalla suomalainen maailmankuva muuttui rajusti. Jopa tiedesodan vanhoja taisteluhautojakin kaivettiin ja vanhat kaunat nostettiin esille. *Elävällä äänellä.* *"Viva voce."*

Alettiin viljellä ikivanhaa legitimoitua totuutta. Rinnan folkloristisen kokemuksen kanssa maaseutuamme kiertäen. Samalla subjekti ja objekti eriytyivät, tiede räjähti käsiin ja siinä läpinäkyvyys oli kaikki kaikessa. Elämä oli ikään kuin pyhien yhteys ja tervettä järkeä. Näissä asetelmissä käynnistimme J.V. Snellmanin suomalaisuuden päivän - *Alea iacta est.* *Arpa on heitetty.*

Cha-cha-cha kansa siirtyi kohti "kyllä kansa tietää" nostalgiaan ja äitienpäivään. *Kirjani "Dum Spiro, Spero"* - *"De visu - De auditu - De olfactu; Näkemänsä - kokemansa - haistamansa"*, siirtyi painettavaksi ja myöhemmin kuvittaen se robotiikan, algoritmien ja tekoälymme avustamana. Oli luonnollista, että avainkäsitteet algoritmeille haettiin aluksi rajallisesta määrästä latinankielisiä ikivanhoja sananlaskuja. Myöhemmin määrä moninkertaistui ja tehtävä muuttui paljon vaativammaksi. Oli koulutettava lukijaa, kirjailijaa ja toimittajaa sekä kuvataiteilijaa tutustumaan tähän uuteen demonstratiiviseen vaiheeseen. Olimme nyt globaalin ilmiön kärkimaana ja rinnan

rauhattoman maailman melskeen myös Euroopassa. Se ei ole Euroopalle uutta. *Yleinen tapa - "Vita communis".*

Suomalaiset palasivat Säätytalolle ja kadonneen äidin jäljille. Puolueemme rakentamaan hallitustaan kansallisen kokoomuksen johdolla. Mielessä vuosi 2011 ja Jyrki Kataisen hallitus sekä silloinen vellihousumainen pelokkuus. Se oli akuutin stressin perintöämme. Vaadittiin neuvottelijoiden kestävyysvajeen vahvistamista. Masentuneet surutyön kantajat oppositiossa, uudet luadat lakaisemassa, mutta ei enää Paavo Väyrysen lääkkeillä. Aluksi se vaikutti *lämmitetyltä vanhalta kaalikeitolta - Crampe repetita*. Vasta opposition ja median yhteinen ryntäily muutti kaiken ja kesälomat käynnistyivät. Piru piilee edelleen kuitenkin yksityiskohdissa. Kravattisolmussa ja sen kuvioissa. Gonzo journalistina ja samaan aikaan poliitikkona palautti meidät takaisin narratiivisen tutkimuksen pariin. *Elämä on ihmisen parasta aikaa - "Vita est tempus optimum hominis."*

Helatorstai ja Koiviston aikanaan hankkima juhlapyhämme kertoi, kuinka hän käytti myös valtaansa ja siirryimme Emma Gaalaan sekä V. Siikaniemen sanoittamaan Emma valssiin. Palasimme Jorma Ollilan aikaan ja Steven Jobsin oppeihinkin. *Sanottu riittää viisaalle - "Dictum sapienti sat est"*. Toki luostarilaitos toimi toisin siinä missä saksalainen kirjapainoni BoD ikivanhan luostarilaitoksen raunioille rakennetun kaupungin juhliessa kymmenes heinäkuuta. Se on sama päivä kuin suomalaisten tuote juhlapyhänä kuvataiteille ja samalla oma syntymäpäivänikin. Että saattoi satuaakin hauskaasti, luostarilaitoksen lampuoidille, takavuosien veronmaksajalle. *Elämä on viini - "Vita vinum est (Petronius).*

Tästä enemmän kirjassan *"Dum spiro, spero"* ja etenkin sen jälkimmäisessä robotiikan kuvittamassa laitoksessa, liki tuhat sivuisessa. Kuvien rakentelu edelsi aiemmin latinankielisten sananlaskujen lomittamista mukaan teksteihini. Taustatukea työlleni hankin aikanaan biologian opinnoissani ja kasviemme järjestelyissä taksonomisesti tieteelliseen asuunsa. Se oli epäilemättä suuritöinen urakka. Tuhansia ja taas tuhansia kasveja sukuineen ja vielä suuempi määrä latinalaista viisautta osana kansallista kirjallista käytäntöämme ja onomatopoeettista kieltämmekin ymmärtäen. *Elämä on ihmisen parasta aikaa - Vita est tempus optimum hominis.*

Mihin katosi matkalla väestötiede ja demografia? Samalla kun katosi myös maalaismaisena ja sen arvokas monikerroksinen historiakin. Teimme sen eteen paljon töitä ja kirjankin. Miten säilyttää maaseutumme? Hävitetäänkö ikivanha ja kerroksellinen kulttuurimaisemamme? Tästä pidimme strategiapäivät Perniössä vuonna 2008. Oli siellä pääluennoijana ja pohdimme, mihin kiinnittää ensisijaisesti huomiota. Teknologian hybridis ja psykologinen ja moraalinen eetos löivät siellä kättä toisilleen. Valistuksen myytit oli jo hylätty. Edessä oli vain vanhushoitoa ja tieteen työskälyä ohjattiin sitäkin keskittämällä. Kaikkea verkotettiin. *Sitä ohjasi suurempi voima - "Vis maior."*

Uusia kulttuurimme tuotteita olivat ilmastomuutos, joka ei odota, kokematon sota Euroopassa. Siirryimme sivustakatsojasta keskiöön ja haemme samalla

mielenrauhaakin. *"Ede, bide, lude, post mortem nulla voluptas" (Seneca) - "Syökää, juokaa ja iloitkaa, kuoleman jälkeen ei ole nautintoja."*

Sinä määrää, ei kalenterisi, eivät ajatuksesi. Paljasta arvosi. Mielen rauhaa on haettava sähkölaskusta ja korkosuojauksesta. Tieto lisää tuskaa. Olen siirtynyt ikuisista koskisodistamme sotaan Euroopassa. Räjähdyttävät ennestäänkin tuttuja ja huolta aiheuttaneita valtavia koskipatoja. Suomessa ja Tenojoella on päädytty lohen rauhoitukseen, myöhässä sekin.

Harjoitus tekee kuitenkin mestarin - "Fabricando fit faber." Luotettavuuden vuoksi - "Fibei causa". Suomalaiseen tapaan - "Finnico mored."

Suomalaisen politiikan kasvoja haetaan kiirehtien hitaasti - Festina lente. Tutuksi tulevat vanhat käytännöt: Epigeneettinen torjunta ja traumatisoidut geenimme. Ad surdas aures canere - Laulaa kuuroille korville.

Käsite spatiaalisesta ja karttojen harhoista nousee usein esille kriisien kynnyksellä. Samoin traumatisoitujen geenien muisti ja epigeneettiset harhat ja niiden torjunta. Olen kirjoittanut aiheesta sekä biologimaantieteilijänä että sosiologina. *Ilmiö muisuttua todellakin laulua kuuroille korville - "Ad surdas aures canere".*

Spatiaalinen torjunta ja karttojen harhat ovat osa identiteettikriisiämme ja samalla kognitiivista psykologiaa. *Tehtäköön siis taidon säännöillä - "Fiat lege artis".* Käsite "spatialinen kognitio" on kuitenkin suomalaisille vaikea. Karttojen kanssa liikkuen ja niitä haastateltaville esitellen on poikkeuksellisen tuskaisaa työtä muuten kuin tavan suunnistusta harrastavia. Kompassi tunnetaan mutta mittakaavavirheet ovat Suomessa suuria. *Muutakin voisi tehdä kuin uhrata elämänsä totuudelle. - "Vitam impendere vero".*

Suomalainen identiteetti elää kriisissä. Kognitiivinen psykologia ja spatiaalinen kognitio ovat harhaisia. Mikä identiteetti, mikä minäkuva ja sen romahdus? Mihin katosi terve ja opittu identiteetti, maaseudulla aikanaan eläen ja yhdessäolo-organisaatio tunnistaen? Kun terve ja opittu identiteetti katoaa, millä sen korvaat, heikon itsetunnon riskit? Tunnistammeko mitä tarkoittaa vahvan identiteetin edut ja sisäkkäiset rakenteet? Mitä tarkoittaa lainattu identiteettimme? *Puhumisen voima. - "Vis dicendi".*

Elämä uuden identiteetin aamussa näkyy kaikkialla. Elämme helluntaita, pyhien miesten pelejä. *Naisen sopii nyt surra - miesten muistella. "Feminis lugere honestum est, viris memisse."* Juhlalla on nyt kokonaan uusi merkitys, jos merkitystä lainkaan. Kristuksen pääsiäinen on saatettu loppuun jo aikapäiviä. Uusi kirkko syntyy ja sen missio alkaa. Ei kirjoitettu sana mihinkään katoa. Vain kirjahyllyt ja kirjat katoavat. *Niin laki on kirjoitettu. "Ita lex scripta est."*

On aika esitellä voimannuttavia mietelauseita, kuvittaa ne, käyttää siihen robotiikan ja algoritmien taitoja. Me osaamme senkin. Minä osaan. Voimaannutta aforismi

Vuosi 2023 ja sen kevät ja kesä olivat kuin tarkoitettuja muinaisen Suomen muistolle, missä robotiikka ja tekoäly sekä algoritmit kytkeytyivät entistä saumattomammin jatkuvasti uudistuvaan kansalliseen pääomaamme. Tutustuminen maailmankuvat muuttavaan robotiikkaan ja algoritmeihin tapahtui omaa päivyriämme ja sen etenemistä seuraten - keväästä kohti syksyä. Robotiikka hoiti kuvituksen käyttäen globaalia kieltä, latinaa, ja sen ikivihreitä viisauksiamme. Olimme siirtyneet uuteen vaiheeseen - poikki- ja monitaiteiseen aikaan. Kulje siis kanssani - kulje itsesi kanssa - Vade necum - vade tecum.

BoD

